

bedringer til gavn for de sindslidende. Rekommandationens art. 5 fastslår, at en tvangsanbragt sindslidende har krav på at blive behandlet under samme forhold og vilkår som andre syge mennesker, og at tilbageholdelsen ikke må tjene som »opbevaring« uden behandlingsformål.

I indledningen til den ovennævnte Daes-rapport fastslås, at enhver patient skal have ret til den højst opnåelige fysiske og psykiske sundhedstilstand. I konklusionen peges der på utilstrækkelige ressourcer som et af de alvorligste problemer, og det anføres, at retssikkerhedsmæssige forbedringer i lovgivningen vedrørende sindslidende i visse lande ikke vil have nogen afgørende betydning for de sindslidendes vilkår, hvis der ikke samtidig sker en ressourcemæssig opprioritering af psykiatrien. Det anbefales, at medlemsstaterne i deres lovgivning lægger til grund, at ufrivillige ophold på en psykiatrisk afdeling ikke kan accepteres, hvis basisstandard for bygninger, mad eller medicinsk behandling falder under en vis mindstandard. Art. 26 opstiller endvidere et katalog over patientrettigheder, bl.a. retten til privatliv, til undervisning og genoptræning samt til fritidsfaciliteter.

8. Det foreliggende lovforslags § 2 indeholder, ligesom § 2 i udvalgsudkastet (Bet. 1109/1987) en generel bestemmelse om, at sygehusmyndigheden »med henblik på i videst muligt omfang at forebygge anvendelse af tvang skal . . . tilbyde sygehuseophold, behandling og pleje, som svarer til god psykiatrisk sygehusstandard«.

Herudover indeholder udvalgsudkastets § 24 imidlertid en bestemmelse om patientrettigheder for tvangsanbragte personer. Det drejer sig i det hele om rettigheder, der tager sigte på at sikre, at disse patienter får opholdsforhold af en rimelig god standard ved bl.a. at sikre ret til enestue under visse omstændigheder, en vis bygningsmæssig mindstandard, ret til beskæftigelse og undervisning, ret til ophold i frisk luft og ret til ledsaget udgang. Det fremsatte lovforslag indeholder imidlertid ikke bestemmelser herom. Endvidere indeholder udvalgsudkastet i § 16 en bestemmelse, hvorefter en patient, der er tvangsfikseret med bælte, hver skal have en fast (permanent) vagt. I bemærkningerne til lovforslaget er der tilsynela-

dende foretaget en realitetsændring, idet det forudsættes, at kravet om fast vagt kan anses for opfyldt, hvis en vagt er fælles for flere tvangsfikserede patienter.

Centret skal bemærke, at de synspunkter, der er kommet til udtryk i de senere års rekommandationer m.v. vedrørende spørgsmålet om indholdet af levevilkårene under en frihedsberøvelse, synes at forudsætte, at dette spørgsmål er lige så vigtigt som spørgsmålet om fastsættelse af de nødvendige retssikkerhedsgarantier i forbindelse med frihedsberøvelse og tvangsanvendelse. En tilsvarende opfattelse er også velkendt fra nationale og internationale minimumsstandarder for behandlingen af kriminalforsorgens indsatte. Der kan i den forbindelse peges på de principielle synspunkter, som har fundet udtryk i principbetænkningen (Bet. 1068/1986, s. 427 ff.), og Centret finder det således i god overensstemmelse med de seneste års udvikling, når det anbefales, at der i lovforslaget indgår en patientrettighedsbestemmelse.

Når der i argumentationen imod en sådan bestemmelse henvises til de eksisterende kompetenceregler vedrørende sygehusudbygning m.v., er denne argumentation efter Centerets opfattelse næppe bæredygtig, og det er heller ikke stemmende med dansk lovgivningspolitisk tradition, hvis et afgrænset spørgsmål om lovgivningsmæssig sikring af minimumsrettigheder for frihedsberøvede personer opgives på grund af sådanne overordnede kompetencefordelingsregler. Det erindres i den forbindelse, at mindretalsgarantier normalt forudsættes fastsat ved lov.

Når der argumenteres imod en forskelsbehandling af frihedsberøvede og ikke-frihedsberøvede patienter med hensyn til den opholdsmæssige standard på de psykiatriske afdelinger, har en sådan – ud fra visse synspunkter i og for sig beklagelig – forskelsbehandling dog en klar begrundelse i, at de omtalte patientrettigheder er et modstykke til frihedsberøvelsen, som skaber et særligt behov for tildeling af minimumsrettigheder til personer, som i øvrigt må siges at befinde sig i en særdeles svag position.

9. Hertil kommer, at fastsættelse af visse minimumsrettigheder må formodes at kunne få betydning for fastlæggelsen og udfyldningen af den standard, der indeholdes i § 2 vedrørende